

Ismeretlen adatok az Erdélyi Nyelvmívelő Társaság működéséhez.

II.

A' SZO TÁR PROBÁJÁ(HOZ VALÓ ELSŐ POTLÉK*)NAK
ujabb példája, ebben az eredeti Szoban Szem,
és ennek származásaiban.

Szem Eredeti Szó Tulajdon élései

Vagyon Vak Szem a' melly nem lát Fél Szem, Vétetik egyért.
Innen fél szemű ember, a' ki egyik Szemével vak. Egy
szem. Innen egy Szemű ember, kinek a' homloka kö-
zepén vagyon egytellen egy Szeme Cyclops, minéműt ír
Professor Gilibert hogy látott, az 1791-béli Jénai T.
Ujjságokba a' 285-ikbe; és minéműt láttanak a' mult

Török háboruba Katonáink Bukuresten.

Két Szem

Hájogos Szem

Kantsal Szem

Csoka Szem

Matska Szem

Tyuk Szem Innen Tyuk Szemű ember; az az rövid látású.

(Tyuk Szem. A láb ujján valo meg vastagulása a' bőrnek.

melly fájdalmat okoz*)

Hosszu látásu Szem Praesbita

Csipás Szem

Bé esett Szem

Vérmes Szem

Esmét tiszta vagy homályos Szem

Éles, vagy tompa látásu

Vidám vagy lankadt

Eleven, vagy halovány — bádgyatt

Buja gerjedező vagy ártatlan

Kalzér; Szemtelen vagy Szemérmes

Kovájgo a' Tolvajoké

Igéző Szem

*) Kihuzva.

Mondatik tulajdonképen továbbá

Szem ír

Szem fedél a' mellyel a' holtakat bé fedik

Szem pillantás. Innen egy Szem pilantásba — mindgyárt

Szem gyógyító orvos

Nem tulajdon jelentései

Kotzka vagy kártya Szem, por, fővény. Gyöngy, buza, Szőlő, Szilva, Mák Szem,

Háló vagy Lántz Szem, Innen Kurta Szemre vetni

Tenger Szem; To, mellyről azt tartják, hogy a' Tengerrel közösülése vagon

Pápa Szem, azaz Okulár

Jóvés Szem. Innen Szemre oltani

Diszno Szem. Nyavallya a' Loba

Rák Szem)

Matska Szem) Kövek

Világ Szem)

Tyuk Szem, nyavallya a' lábön

Vak Szemek

Ökör Szem, madár!

Szem Só, Kristállysó

Mondatik

Léha Szem a' gabonáról

Szem látomást

Szem fül ember a' ki igen vigyáz mindenre

Jol nem lakik véle, vagy nem télik bé véle, a Szem az igen szépről

Alig lepi el a Szem, a' Sokrol

Császár Szeme kék

Vérrel fordul fel a' Szeme

Úgy áll a' szemed mint a' kárhozott matskának

Négyszemközt, az az tsak ketten

Kinyilt a' Szeme, az az meg-okosodott vagy ravaszodott

Ágra jár a' szeme, a' kantsalrol

Úgy örzi mint a' Szeme fényét, az az igen gondosan

A' két Szemed 's ez a' gyermek, az az ugy vigyázz reá, mint a Szemedre

A' gazda Szeme hizlallya a' Lovat, az az vigyázása

Szikrázik, káprázik, v. kaprozik a' Szeme

Más Szemibe piszkálni az az másba hibát keresni

Szembékötödsi Játék, Hunyoska

Szembe Szivem ha Szeretsz

Szemen Szedett, az az igen tiszta

Ha vér tseppen is a' Szemedből

Szemmel tartani az az Szüntelen vigyázni reá

Szemet se vét reá, az az nem gondol véle

Rá mereszti a' Szemét

Meg merevedett a' Szeme, meredt Szem

Farkas Szemmel nézni valakit, az az tsalárdul

Szemre hánni, szemre hányás

Szemtől Szembe

Szemre főre nézni, az az a' Test külsőire

Tiszta petsenye a' Szeme, az az Vérmes

Szem bé hunyva is meg-találhatod, az az könnyen

Szem Szurásból tsinálni valamit, az az Tettetésből

Pap ki szurom, Szemedet. Ez is annyit teszen.

Származások

Szemes *adj.* Szolás *formája* Szemesé a'

Játék ennek ellenében tétetik

Szemetlen, a' kinek nints Szeme

Szemesen, Szemetlenül *Adv.*

Szemeskedni *Neutr.*

Szemeskedés *Subst.*

Szemeskedve *Ger.*

Szemeskedhetek *Neutr.*

Szemeskedhetés *Subst.*

Szemeskedő Szemeskedhető *Part.* Szemesülhetek *Neutr.* tehető

Szemeskedve *Ger.*

Szemesülök *Neutrum*

Szemesülő *Part.*

Szemesülés *Subst.*

Innen Szemesülésibe van.

Szemesülhetek *Neutr.* tehető

formában

Szemesülhetés *Subst.*

Szemesedem *Neutr.*

Szemesedés *Subst.*

Szemesedhetem *Neutr.* Tehető forma

Szemesedhetés *Subst.*

Szemesíték Szemesítlek Szemesítem *act.*

Szemesítés *Subst.*

Szemesíthetek -hetlek -hetem *act.*

Szemesíthetés *Subst.*

Szemetske *Dimminut.*

Szemetském, Szemetskéd, Szemetskéje *Személyes forma*

Szemetskéjü *adj.*

Szemen *Adv.* ettől Szemen Szedett

Szemenként *praepos.*

Szemül *adv.* in granis

Szemü *adv.* ettől

Lószemü Szilva

Tellyes, hézag, léhás, öreg Szemü buza

Ráro, v. Argus, vagy Száz Szemü ember.

Szemők, ökör neve *Adj.*

Szemöldök *Subst.* Élése

1. tulajdon a' Szemöldök

2. Ajtó, Kapu Szemöldök

- Szemöldökes Adj.
 Szemöldökötlen Adj. Kinek niutsen Szemöldöke
 Szemöldöktelenül Adv.
 Szemöldökű Adj.
 Szemelek, -mellek, -melem Act.
 Szemelés Subst.
 Szemelt Adj.
 Szemeletlen Adj.
 Szemeletlenül Adv.
 Szemelhetek -hetlek -hetem Act. tehető forma
 Szemeltetek -tetlek -tetem Act. csináltato forma
 Szemeltetés Subst.
 Szemeltethetés Subst.
 Szemlélek -lélek -lélem Act.
 Szemlélés Subst.
 Szemlélhetek -hetlek -hetem Act. Tehető forma
 Szemlélhetés Subst.
 Szemléltetek -tetlek -tetem Act. Csináltato forma
 Szemléltetés. Subst.
 Szemzek v. Szemzem Neutr.
 Szemzés Subst. *Innen* Szemzésibe van a' Gabona
 Szemzéskor — Szemzés idején
 Szemerkélhetek -hetlek -hetem Tehető for.
 Szemezhetés Subst.
 Szemeztetem Neutr. Csináltató forma
 Szemeztetés Subst.
 Szemerkélek -kéllek -kélem Act.
 Szemerkélhetek -hetlek -hetem Tehető forma
 Szemerkélhetés Subst.
 Szemerkéltetek -tetlek -tetem Act. Tsináltato forma
 Szemerkéltetés
 Szemtelen Adj.
 Szemtelenen Adv. nem igen élnek vele
 Szemtelenül Adv.
 Szemtelenség Subst.
 Szemtelenségű Adject.
 Szemtelenkedem Neutr.
 Szemtelenkedés Subst.
 Szemteleníték -nitlek -nitem Szemtelenné tsinálom
 Szemtelenítés Subst.
 Szemtelenülök Neutr. Szemtelenné lések.
 Szemtelenülés Subst.

(Folyt. köv.)